

— C —

za 03 maa 2018
20.00 Concertzaal

BRUSSELS PHILHARMONIC

Filmconcert Modern Times

— CONCERT —
— GEBOUW —
— BRUGGE —

Biografieën

Brussels Philharmonic (BE) werd in 1935 opgericht als studio-ensemble onder de vleugels van de openbare omroep en staat bekend als een modern en flexibel orkest. Het richt zich vooral op 20e-eeuwse muziek, maar draagt ook het romantische repertoire, de hedendaagse muziek en filmmuziek een warm hart toe. Op internationaal vlak heeft Brussels Philharmonic een eigen plaats veroverd, met vaste afspraken in de grote Europese hoofdsteden. Dankzij samenwerkingen met diverse gastdirigenten ontwikkelt het orkest voortdurend nieuwe manieren van concineren en kunnen andere muziekgenres en kunst disciplines verkend worden. De uiteenlopende cd-reeksen van Brussels Philharmonic (Deutsche Grammophon, Palazzetto Bru Zane, Klara, Film Fest Gent, Brussels Philharmonic Recordings) zijn onderscheiden met onder meer een ECHO Klassik, Cecilaprijs, Choc de Classica de l'année en Diapason d'Or de l'année.

Dirk Brossé (BE) is een veelzijdig componist en een gerespecteerd dirigent op de internationale muziekscène. Momenteel is hij Music Director van The Chamber Orchestra of Philadelphia en muziekdirecteur van het Filmfestival Gent. Brossé is regelmatig te gast bij alle grote Belgische orkesten maar leidt evenzeer internationale toporkesten. In 2008 maakte hij zijn debuut in de Londense Royal Albert Hall met de London Symphony Orchestra; in 2016 betrad hij voor het eerst het podium van de Carnegie Hall in New York. Brossé werkte nauw samen met musici als José Van Dam, Philip Webb, Claron McFadden, Julian Lloyd Webber en Sabine Meyer, componisten als John Williams en Hans Zimmer, acteurs als Emma Thompson en Kenneth Branagh en met schrijvers als Stefan Perceval en Nobelprijswinnaar Literatuur Gabriel Garcia Marquez. Daarnaast componeert Dirk Brossé muziek voor theater en film. Zo tekende hij voor de soundtracks van onder meer *Koko Flanel* en *Daens*. Zijn muziek voor de BBC/HBO serie *Parade's End* werd genomineerd voor een Emmy Award. Dirk Brossé kreeg de titel 'Cultureel Ambassadeur van Vlaanderen' en ontving de 'Gouden Erepennig' van het Vlaams Parlement.

Uitvoerders & programma

19.15 Inleiding door Roel Van Bambost

—

Brussels Philharmonic: orkest
Dirk Brossé: dirigent

Chaplin-United Artists: productie
Charles Chaplin: producent, regisseur, scenario
Roland Totheroh, Ira Morgan: fotografie
Carter De Haven, Henry Bergman: assistent-regisseurs
Charles D Hall, Russell Spencer: art directors

Charles Chaplin: muziek
David Raksin, Edward Powell: arrangement
Alfred Newman: muziekdirecteur
'Halleluiah, I'm a Bum', 'Prisoners' Song' (C. Massey)
'How Dry Am I', 'In the Evening by the Moonlight' (Bland)
'Je Cherche après Titine' (Duncan & Daniderff)
Timothy Brock: restauratie partituur

Cast

Charles Chaplin: A Worker
Paulette Goddard: Gamine
Henry Bergman: Café Owner
Stanley J. Sanford: Big Bill and Worker
Chester Conklin: Mechanic
Hank Mann: Burglar
Louis Natheaux: Burglar
Stanley Blystone: Sheriff Couler
Allan Garcia: Company Boss
Sam Stein: Foreman
Juana Sutton: Woman with Buttoned Bosom
Jack Low: Worker
Walter James: Worker
Dick Alexander: Convict
Dr Cecil Reynolds: Prison Chaplain
Myra McKinney: Chaplain's wife
Lloyd Ingraham: Prison Governor
Heinie Conklin: Workman
John Rank: Convict

Modern Times (1936)
MCMXXXVI Charles Chaplin
- MCMLXIII
The Roy Export Company
Establishment.
Alle rechten voorbehouden

Met steun van de Belgische Tax Shelter

Uw applaus krijgt kleur dankzij de bloemen van Bloemblad.

ORKESTRAAL

Modern Times

Modern Times van Charlie Chaplin kan men gerust bestempelen als hét komische meesterwerk van de stille film. Toch kwam de film pas in de zalen in 1936 toen de geluidsfilm, met als eerste productie *The Jazz Singer* (1927) al bijna tien jaar aan een opmars bezig was. Maar ook al was Chaplin geen grote liefhebber van de 'talkies', toch deed hij een aantal toegevingen aan het 'nieuwe' fenomeen. Hij introduceerde een synchrone soundtrack met geluidseffecten en zelfs spaarzame zinnnetjes, afkomstig van aanwezige luidsprekers, (video!)schermen of fonografen, dus niet van de acteurs zelf, wiens dialogen nog altijd via de traditionele tussentitels in beeld kwamen.

Er is weinig wat Chaplin niet doet in *Modern Times*: hij schreef het scenario, produceerde, regisseerde en vertolkte de hoofdrol. Hij zong en danste in de film, terwijl hij ook nog eens zijn eigen stunts deed. Dat hij zijn carrière begon in de vaudeville en de pantomime merk je ten overvloede in al zijn films. Velen onder ons kennen Charlie Chaplin hoofdzakelijk als de 'tramp' of de zwerver, een armoedig personage met zijn snorretje, een strakzittend zwart jasje, een rotan wandelstokje en een bolhoed. In alle omstandigheden bewaart dit personage zijn waardigheid en slaagt hij erin vanuit een underdogpositie zijn talrijke tegenslagen te overwinnen. Hij zou dat typetje - dat hem wereldberoemd maakte - van 1914 tot 1936 in talrijke films herhalen. Met *Modern Times* kroop hij voor de laatste maal in de huid van de 'tramp'. Het succes van het personage hing grotendeels af van zijn mimiek, zijn

elegante bewegingen, zijn typische (Joodse) loopje, van zijn gezichtsuitdrukkingen. De komst van de geluidsfilm deed de impact en de charme van dat typetje echter teniet waardoor Chaplins wereldwijde succes daarna fel afnam.

Toch draaide hij ook na 1936 nog vijf films die stuk voor stuk de moeite waard waren, maar niet meer de populariteit van zijn vroeger werk evenaarden. In 1940 was er *The Great Dictator*, een prachtige parodie op de machtswellust van Hitler. De zwarte, ietwat morbide komedie *Monsieur Verdoux* volgde in 1947. *Limelight* (1952) is een schitterend, weemoedig eerbetoon aan de vervlogen tijden van het cabaret. En, een niet onbelangrijk detail: Chaplin kreeg hiervoor, samen met medeauteurs Raymond Rasch en Larry Russell, een Oscar! *A King in New York* (1957) was een scherpe satire op het feit dat hij een hele tijd persona non grata geweest was in de Verenigde Staten (de gevolgen van het McCarthyisme in de jaren vijftig, waarbij talrijke artiesten uit o.a. het filmmilieus gebrandmerkt werden als communisten). *A Countess From Hong Kong* uit 1967 was zijn allerlaatste film. Zelf is hij enkel in een cameo

- **Meesterwerk van de stille film, toch hier en daar al geluidseffecten**
- **Oorspronkelijke score pas in 2000 gerestaureerd door Chaplin-kenner Timothy Brock**
- **Aanklacht tegen de uitzichtloze situatie van arbeiders na de Grote Depressie**

'Chaplin componeerde de score voor *Modern Times* met de hulp van drie medewerkers want hij kon zelf geen noten lezen of schrijven.'

te zien, de hoofdrollen zijn voor sterren als Marlon Brando, Sofia Loren en Tippi Hedren (bekend dankzij *The Birds* van Hitchcock) en zoon Sydney Chaplin. De film flopte aan de kassa maar kwam uit de kosten door de opbrengst van de filmmuziek. De Britse zangeres Petula Clark maakte van *This Is My Song*, een wereldhit.

Dat de muziek een uiterst belangrijk rol speelde in Chaplins ganse carrière hebt u ondertussen al begrepen. Dat geldt ten volle voor *Modern Times*. Chaplin had eerder al thema's en melodieën ontwikkeld, alsook een summiere score voor 30 muzikanten bij de film *City Lights*. *Modern Times* werd evenwel speciaal: hij componeerde de complexe, vernieuwende soundtrack met de hulp van drie medewerkers: Alfred Newman, de componist-dirigent van het 64-koppige orkest, arrangeur Edward Powell en de 23-jarige David Raskin, Chaplins muzikale partner. Charlie speelde viool (linkshandig) en piano toen hij achttien was, maar beide op het gehoor, want hij kon geen muzieknoten lezen of schrijven. Bijgevolg had hij een assistent nodig. Die vond hij dus in Raskin, die Chaplins muzikale ideeën netjes noteerde

en die de score kon uitschrijven voor de verschillende instrumenten. Chaplin was echter niet zo vlug tevreden met het resultaat. Hij verbeterde constant de partijen en de interpretaties tijdens de vier weken durende opnames van de soundtrack. Daarbij waren er heel wat muzikale meningsverschillen tussen hem en Newman. De oorspronkelijke score zou in 2000 helemaal gerestaureerd worden en dit door de Chaplin-kenner bij uitstek: componist-dirigent Timothy Brock. We noteren twee bijzondere uitschieters: het romantische *Smile*, als song door talrijke crooners gecoverd, met de primeur voor de legendarische Nat King Cole, en het plezierige *Titine* van Leo Daniderff, met een nonsensicale tekst van Chaplin, waarbij het publiek destijds voor de eerste maal de stem van de 'zwerver' te horen kreeg.

Ten slotte nog een laatste woord over de sociale dimensie van de film. *Modern Times* confronteert ons met een zeer kritische kijk op de industrialisatie, de werkloosheid en de uitzichtloze situatie van heel wat mensen in de Verenigde Staten, na de Grote Depressie. De 'little tramp' reageert hier op zijn eigen vindingrijke manier tegen de mistoestanden, bepaalde absurde situaties van het arbeidsproces en de onrechtvaardige behandeling van de arbeiders aan de lopende band die herleid worden tot een soort robotten. Waar in vroegere films de 'tramp' bijna altijd alleen te werk ging in zijn strijd tegen de gevestigde overheden (vooral de politie), is het opmerkelijk dat hij hier de hulp krijgt van een weesmeisje (de 'gamin' of 'gamine'), vertolkt door de knappe Paulette Goddard, die in werkelijkheid ook zijn partner was.

Door velen beschouwd als de beste film uit zijn gehele oeuvre, blijft *Modern Times* ook nu nog relevant, zowel op sociaal als op muzikaal vlak. Het valt trouwens op hoe Chaplins sociale commentaar uit 1936 ook in onze huidige, onzekere maatschappij nog altijd overeind blijft.

— Roel Van Bambost

DE JAREN 1935-1936

Modern Times ging op 5 februari 1936 in Los Angeles in première. Hoewel de eerste gedeeltelijk gesonoriseerde film - *Don Juan* van Alan Crosland - al op 6 augustus 1926 en de eerste gesproken (en gezongen) film, *Jazz Singer*, op 6 oktober 1927 in het New Yorkse Warner Theater werden vertoond, bleef Charlie Chaplin nog lange tijd de stomme film verdedigen. Aan de Engelse schrijver H.G. Wells verklaarde hij ooit: 'Ik ben van oordeel dat het gesproken woord niet nodig is: het bederft de kunst zoals een geschilderd standbeeld (...) met het gesproken woord is er geen plaats meer voor de verbeelding.' Wat men daar ook van moge denken, in de filmwereld - zelf een product van technische innovatie - bleek de vooruitgang niet te stoppen.

Tijdens de jaren 1935-36, aan de vooravond van de Tweede Wereldoorlog die tal van Europese steden in puin zou leggen en de jaren waarin *Modern Times* werd geproduceerd, stond de wereld duidelijk niet stil. Op vlak van cultuur werden enkele literaire meesterwerken zoals *Anna Karenina* (Tolstoj), *David Copperfield* (Dickens) en *Een Midzomernachtsdroom* (Shakespeare) verfilmd, opende in New York het museum of Modern Art een afdeling Fotografie en Film (1935) en overleden heel wat iconen van een tijdperk dat volgens de op 6 mei 1936 overleden Duitse cultuurfilosoof Oswald Spengler tot de ondergang was gedoemd.

In 1935 ruilden deze beroemdheden het tijdelijke voor het eeuwige: de Duitse impressionistische schilder Max Liebermann (8 februari), de Britse archeoloog en diplomaat Thomas Edward Lawrence (Lawrence of Arabia, 19 mei), de Franse officier Alfred Dreyfus (12 juli), de Franse dichter Henri Barbusse (30 augustus),

de Belgische historicus Henri Pirenne (24 oktober) en de Portugese dichter Fernando Pessoa (30 november). Op 29 augustus 1935 rouwde België om koningin Astrid, die het leven liet bij een auto-ongeluk in Zwitserland.

Ook in 1936 namen een aantal grootheden afscheid van het aardse leven: de Engelse schrijver Rudyard Kipling (18 januari), de Russische fysioloog Ivan Pavlov (27 februari), de Russische schrijver Maksim Gorki (18 juni), de Spaanse dichter Federico Garcia Lorca (vermoord door de fascistische op 19 augustus), de Nederlandse schrijver J. J. Slauerhoff (5 oktober) en op de laatste dag van 1936 ook nog de Spaanse filosoof Miquel de Unamuno.

Nieuwe tijden kondigden zich aan met de geboortes van de Amerikaanse zanger Elvis Presley (8 januari 1935), de Franse schrijfster Françoise Sagan (21 juni 1935), de Franse schrijver Georges Perec (7 maart 1936), met de herverkiezing van Franklin D. Roosevelt als president van de Verenigde Staten op 3 november 1936, met het verschijnen van de eerste parkeerometers in de straten van Oklahoma City in 1935, met het ontwerp van de universele Turingmachine (1935) door de Britse wiskundige Alan Turing en met de bouw van 'Fallingwater', het beroemdste huis van de Amerikaanse architect Frank Lloyd Wright uit 1936. Het werk dat in het economische denken een ware revolutie teweegbracht - *The General Theory of Employment, Interest and Money* van John Maynard Keynes - verscheen in 1936, tevens het jaar waarin de British Broadcasting Company (BBC) de allereerste televisieprogramma's uitzond.

— Johan Huys

Brussels Philharmonic

concertmeester

Otto Derolez

eerste viool

Nadja Nevolovitsch
Bart Lemmens
Olivia Bergeot
Eva Bobrowska
Annelies Broeckhoven
Cristina Constantinescu
Veerle Houbraken
Justine Rigutto
Paulina Sokolowska
Philippe Tjampens
Alissa Vaitsner
Gillis Veldeman

tweede viool

Mari Hagiwara
Samuel Nemtanu
Ana Bajo Djurasevic
Véronique Burstin
Aline Janeczek
Eléonore Malaboeuf
Karine Martens
Sayoko Mundy
Eline Pauwels
Stefanie Van Backlé
Francis Vanden Heede

altviool

Mihai Cocea
Griet François
Philippe Allard
Benjamin Braude
Agnieszka Kosakowska
Maryna Lepiasevich
Barbara Peynsaert
Stephan Uelpenich
Patricia Van Reusel

cello

Karel Steylaerts
Kristaps Bergs
Kirsten Andersen
Barbara Gerarts
Julius Himmler
Sophie Jomard
Emmanuel Tondus
Elke Wynants

contrabas

Uxia Martinez
Jan Buysschaert
Thomas Fiorini
Daniele Giampaolo
Simon Luce
Philippe Stepman

fluit

Wouter Van den Eynde
Eric Mertens
Jill Jeschek: piccolo

hobo

Joost Gils

klarinet

Eddy Vanoosthuysse
Anne Boeykens
Danny Corstjens

Es-klarinet

Midori Mori

basklarinet

Rebecca Ankenbrand

fagot

Marceau Lefèvre

hoorn

Hans van der Zanden
Pierre Buizer

trompet

Ward Hoornaert
Rik Ghesquière
Luc Sirjacques

trombone

David Rey
Arno Tri Pramudia

bastrombone

Tim Van Medegael

tuba

Jean Xhonneux

pauken

Gert D'haese

percussie

Tom Pipeleers
Stijn Schoofs
Bart Swimberghe

harp

Eline Grosloot

piano/celesta

Yutaka Oya

saxofoon

Asagi Ito
Hendrik Pellens
Pieter Pellens

In de kijker

VRIJDAG

23 MAA 2018

20.00 Concertzaal

© Pressiana

Anima Eterna Brugge Strauss. Till Eulenspiegel

Huisorkest Anima Eterna Brugge bewijst met twee symfonische gedichten én een selectie uit zijn weergaloze *Lied*-oeuvre eer aan Richard Strauss, een denker-zonder-grenzen, een heerlijke fantast.

WOENSDAG

04 APR 2018

20.00 Concertzaal

SUNNY Emanuel Gat / Awir Leon

SUNNY, naar het gelijknamige nummer van Marvin Gaye, is liveconcert en dansvoorstelling in één. Emanuel Gat creëert een wereld vol vrolijkheid op de tonen van muziek in de lijn van James Blake, Chet Faker of Thom Yorke. Deze Belgische première is een stomende opener van de vijfde editie van More Music!

**MORE
MUSIC!**

Laat weten wat u van het concert vond op

 ConcertgebouwBrugge
 @concertgebouwbr

info & tickets +32 70 22 12 12 — In&Uit: 't Zand 34, Brugge

concertgebouw.be